

Pakoteriskiarvio 2025, yhteenveto

12.2.2026

Sisällys

1	Riskiarvion sääntelytausta ja tarkoitus	4
2	Riski ympäristön muutos	5
2.1	Muutokset pakotteissa ja pakotteiden kiertämisessä	5
2.2	Pakoteriskialtistus finanssisektorilla	6
3	Hallintakeinojen puutteet	6
3.1	Yhteenveto	6
3.2	Luottolaitokset ja muut kuluttajaluotonantajat	7
3.3	Maksupalveluntarjoajat ja virtuaalivaluutan tarjoajat (nyk. kryptovarapalveluntarjoajat)	8
3.4	Pääomamarkkinat	8
3.5	Vakuutussektori	9
4	Valvonnan kohdentaminen	10

Lyhyesti

Pakoteriskiarvion yhteenveto on tiivistelmä Finanssivalvonnan laatimasta pakoteriskiarviosta. Pakoteriskiarviossa arvioidaan muun muassa kunkin valvottavasektorin osalta pakotesäätelyn ja kansallisten jäädyttämispäätösten noudattamiseksi laadittuja toimintaperiaatteita, menettelytapoja ja sisäistä valvontaa. Finanssivalvonta laati ensimmäisen pakoteriskiarvion syksyllä 2024 ja julkaisi siitä yhteenvedon. Riskiarviosta on laadittu päivitys, jonka pääpaino on erityisesti hallintakeinojen tasossa tapahtuneissa muutoksissa.

Edellinen riskiarvio laadittiin valvottavien Finanssivalvonnalle RA-tiedonkeruulla raportoiman vuotta 2023 koskevan tiedon perusteella. Raportoinnin jälkeen 1.3.2024 astuivat voimaan Finanssivalvonnan määräykset ja ohjeet (4/2023) *Pakotesäätelyn ja kansallisten jäädyttämispäätösten noudattamiseen liittyvä asiakkaan tunteminen* (jäljempänä ”pakote-MOK”). Nyt laadittu päivitetty riskiarvio perustuu vuoden 2024 osalta raportoituun tietoon sekä vuosien 2024 ja 2025 valvontahavaintoihin.

Riskiarviossa on määritetty kullekin alasektorille pakotteisiin ja kansallisiin jäädytyspäätöksiin liittyvä kokonaisriskitaso. Kokonaisriskitaso muodostuu riskialtistuksesta ja hallintakeinojen puutteisiin liittyvästä riskistä.

Päivityksessä Finanssivalvonnan arvio eri sektoreiden pakoteriskialtistuksesta on pysynyt entisellään. Riskiarviossa on nostettu esille pakotesäätelyssä tapahtuneita muutoksia sekä pakotteiden kiertämiseen liittyviä uusia havaintoja.

Hallintakeinojen osalta voidaan todeta, että positiivisinta kehitys on ollut vakuutus- ja rahastosektoreilla. Näillä sektoreilla toimijat ovat pakote-MOK:n voimaantulon jälkeen raportoineet pääosin järjestäneensä hallintakeinot niin, että ne täyttävät lain ja Finanssivalvonnan määräysten vähimmäisedellytykset.

Sen sijaan maksupalvelusektorilla kehitys ei ole ollut yhtä positiivinen, mikä toiminnan luonteen ja pakoteriskialtistuksen näkökulmasta on erityisen huolestuttavaa. Lisäksi puutteet painottuvat asiakaskannan ja maksujen monitorointiin, joka on kyseisellä sektorilla kriittistä pakotteiden noudattamisen varmistamiseksi.

1 Riskiarvion sääntelytausta ja tarkoitus

Finanssivalvonta valvoo rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä säädetyn lain (jäljempänä rahanpesulaki) noudattamista lain 7 luvun 1 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla siltä osin, kun kyse on lain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 1–8, 8 a ja 15 kohdassa tarkoitetuista ilmoitusvelvollisista. Kun tässä riskiarviossa puhutaan valvottavista, tarkoitetaan mainittuja rahanpesulain mukaisia ilmoitusvelvollisia, joita Finanssivalvonta valvoo.

Vuonna 2023 rahanpesulakiin lisättiin uusi 3 luvun 16 §, jonka myötä Finanssivalvonnan tulee valvoa, että sen valvomilla ilmoitusvelvollisilla on osana asiakkaan tuntemiseen liittyviä toimia tehokkaat toimintaperiaatteet, menettelytavat ja sisäinen valvonta sen varmistamiseksi, että ilmoitusvelvollinen noudattaa niitä velvoitteita, joita ilmoitusvelvolliselle seuraa:

- 1) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 215 artiklan nojalla annetuista asetuksista ja eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien ja Euroopan unionin jäsenenä kuuluvien velvoitusten täyttämisestä annetun lain (659/1967) 1 §:ssä ja 2 a §:n 1 momentissa tarkoitetuista valtioneuvoston asetuksista (pakotesäätely); sekä
- 2) 1 kohdassa mainitun lain 2 b §:n nojalla ja varojen jäädyttämisestä terrorismin torjumiseksi annetun lain (325/2013) nojalla annetuista päätöksistä (jäädyttämispäätökset).

Finanssivalvonnan tehtävänä on valvoa ilmoitusvelvollisten toimenpiteitä pakotesäätelyn ja jäädyttämispäätösten noudattamiseksi. Finanssivalvonnan määräyksissä ja ohjeissa (4/2023) eli pakote-MOK:ssa on täsmennetty, mitä rahanpesulain 3 luvun 16 §:ssä edellyttämällä tehokkailla toimintaperiaatteilla, menettelytavoilla ja sisäisellä valvonnalla käytännössä tarkoitetaan. Määräykset ja ohjeet astuivat voimaan 1.3.2024.

Varsinainen toimivaltainen viranomainen kansainvälisiin pakotteisiin liittyvissä asioissa on ulkoministeriö ja ulosotolaitos vastaa varojen jäädytyksen toimeenpanosta.

Finanssivalvonnan tulee järjestää rahanpesulain velvoitteiden noudattamisen valvonta riskiperusteisesti eli valvonnan tulee olla oikeassa suhteessa tunnistettuihin riskeihin ja haavoittuvaisuuksiin. Riskiperusteinen valvonta edellyttää riskiarvion laatimista ja näin ollen uuden valvontatehtävän myötä Finanssivalvonta on laatinut riskiarvion, jonka tarkoituksena on arvioida alasektorikohtaisesti¹ sitä,

1. millä toimialoilla pakotesäätelyn ja jäädyttämispäätösten noudattamiseen on syytä kiinnittää erityistä huomiota ja mitkä alasektoreista ovat erityisen alttiita pakotesäätelyn ja jäädyttämispäätösten kiertämisyrityksille (**pakoteriskialtistus**), ja
2. millä tasolla ovat alasektoreiden rahanpesulain 3 luvun 16 §:ssä tarkoitettut toimintaperiaatteet, menettelytavat ja sisäinen valvonta pakotesäätelyn ja jäädyttämispäätösten noudattamiseksi (**hallintakeinot**).

Pakoteriskiarviossa ei arvioida sitä, millainen riski on siitä, että Finanssivalvonnan valvomat ilmoitusvelvolliset rikkoisivat pakotteita tai kansallisia jäädyttämispäätöksiä, sillä Finanssivalvonnan valvontavelvoite kohdistuu menettelytapojen valvontaan. Lisätietoja riskiarvion metodologiasta voi lukea vuoden 2024 pakoteriskiarvion yhteenvedosta.²

¹ Riskien tunnistamista ja arviointia varten Finanssivalvonta on jo aiemmissa rahanpesua ja terrorismin rahoittamista koskevissa riskiarviossa (viite?) jaotellut sen valvomat ilmoitusvelvolliset sektoreihin ja edelleen alasektoreihin niiden harjoittaman toiminnan mukaisesti.

² [fi_pakoteriskiarvion_yhteenveto_final.pdf](#)

2 Riskiympäristön muutos

2.1 Muutokset pakotteissa ja pakotteiden kiertämisessä

Pakotesääntelyä ja kansallisia jäädytyspäätöksiä on avattu tarkemmin vuoden 2024 pakoteriskiarvion yhteenvetossa³ ja tässä yhteydessä keskitytään vuoden aikana tapahtuneisiin muutoksiin.

Sääntelyn osalta keskeisin muutos koski EU:n pakoterikodirektiivin kansallista implementointia, joka päättyi keväällä 2025. Direktiivin myötä pakotteiden rikkominen on kaikissa jäsenvaltioissa rangaistavaa ja rangaistussäännökset täyttävät yhteisen vähimmäistason. Suomessa säädettiin uudet säännökset pakoterikoksesta, törkeästä pakoterikoksesta, tuottamuksellisesta pakoterikoksesta ja pakoterikkomuksesta. Pakoterikokseen, törkeään pakoterikokseen ja tuottamukselliseen pakoterikokseen sovelletaan myös oikeushenkilön rangaistusvastuuta. Näiden rikosten osalta yhteisösakon ylin rahamäärä on viisi prosenttia oikeushenkilön liikevaihdosta, kuitenkin vähintään 850 000 ja enintään 40 miljoonaa euroa.

Vuoden 2025 aikana EU on julkaissut 4 uutta pakotepakettia ja kirjoitushetkellä⁴ järjestyksessään 20. paketti on valmistelussa. Finanssisektoria koskevien pakotteiden osalta lukuisia pankkeja on asetettu pakotteiden kohteeksi (joihin kohdistuu transaktiokiello). Lisäksi kryptovaluuttoihin -ja palveluihin liittyen pakotteita on kiristetty vuoden 2025 aikana. Esimerkiksi Venäjän ruplaan sidotulle vakaavaluutalle A7A5:lle asetettiin transaktiokiello, jonka lisäksi venäläistaustaiset vaihtopalvelut Garantex ja Grinex (rekisteröity Kirgisiaan) joutuivat pakotteiden kohteeksi. Kryptovaluuttojen rooli on kasvanut myös pakotteiden kiertämisessä, josta esimerkkinä edellä mainitun Kirgisiaan rekisteröidyn kryptovaihtopalvelun Grinexin pakotelistaminen.

EU:n neuvosto päätti 29. syyskuuta 2025 palauttaa Iranin vastaiset pakotteet, jotka ovat olleet keskeytettynä lokakuussa 2015 voimaantulleen Iranin ydinsulkusopimuksen (”JCPOA-sopimus”) myötä. EU:n neuvoston päätös tehtiin sen jälkeen, kun YK:n turvallisuusneuvosto päätti 28. syyskuuta 2025 ottaa uudelleen käyttöön kaikki tammikuussa 2016 kumotut pakotteet. Pakotteet sisältävät varojen jäädytyksiä sekä vienti- ja tuontikielloja ja ne kohdistuvat muun muassa Iranin finanssisektoriin ja Iranin keskuspankkiin.⁵

Pakotteita kierretään edelleen aktiivisesti Arabiemiraattien, Hongkongin, Keski-Aasian maiden (erityisesti Kazakstanin ja Kirgisian), Kiinan, Intian ja Turkin kautta. Lisäksi Kaakkois-Aasian (mm. Thaimaa, Singapore, Vietnam) kautta pyritään kiertämään pakotteita enenevässä määrin. Euroopassa erityisesti Kypros, Moldova ja Serbia ovat maita, joihin kohdistuu korkea pakotteiden kiertämisen riski.

Suomessa Tulli on käynnistänyt sodan alkamisen jälkeen yli 920 tutkintaa. Vuonna 2025 Tulli avasi 15 uutta tutkintaa, jossa tutkintanimikkeenä oli säännöstelyrikos ja 9 uutta törkeää säännöstelyrikosta koskevaa tutkintaa. Pakotteiden kiertämiseen liittyvä riski on Suomessa edelleen korkea.

³ [Pakoteriskiarvio 2024](#)

⁴ 1.12.2025

⁵ [Iranin vastaiset pakotteet otettu uudelleen käyttöön - 2025 - www.finanssivalvonta.fi](#)

2.2 Pakoteriskialtistus finanssisektorilla

RA-tiedonkeruulla kerättyjen tietojen perusteella niissä tekijöissä, jotka vaikuttavat pakoteriskialtistukseen, ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia vuosien 2023 ja 2024 välillä. Pakoteasiakkaiden ja jäädytettyjen maksujen näkökulmasta pakoteriskissä ei ole tapahtunut huomattavaa muutosta vuoteen 2023 verrattuna.

Riskiarviossa tarkasteltiin myös maksuliikenteen kehitystä niihin maihin/maista, joiden kautta pakotteita kierretään. Tältä osin ei havaittu sektorikohtaisesti riskiin vaikuttavia muutoksia. Tästä huolimatta voidaan todeta, että yksittäisten valvottavien maksuliikenteessä on havaittavissa trendejä, jotka voivat nostaa kyseisten valvottavien pakoteriskialtistusta huomattavasti. Korkeimmillaan pakoteriskialtistus on edelleen luottolaitos- ja maksupalvelusektorilla sekä kryptovarasektorilla.

3 Hallintakeinojen puutteet

3.1 Yhteenveto

Riskiarviopäivityksen yhtenä päätavoitteena oli arvioida hallintakeinojen puutteissa tapahtuneita muutoksia sen jälkeen, kun pakote-MOK tuli voimaan 1.3.2024. Hallintakeinojen puutteita arvioitiin ensisijaisesti RA-tiedonkeruulla annettujen vastausten pohjalta. Vuosien 2024 ja 2025 aikana Finanssivalvonnalle on kertynyt myös valvontahavaintoja valvottavien hallintakeinojen tilasta.⁶ Hallintakeinojen osalta arvioidaan hallintakeinojen puutteisiin liittyvää riskiä.

Alla olevassa taulukossa on pakoteriskialtistuksen (ei muutoksia) lisäksi esitetty alasektoreittain hallintakeinojen puutteisiin liittyvät riskipisteet ja kokonaisriskitaso vuoden 2024 RA-tiedonkeruun tietojen ja valvontahavaintojen johdosta. Vuoden 2023 tietojen perusteella määritetyt riskitasot on esitetty suluissa, mikäli riskitasossa on tapahtunut muutos.

Sektori / alasektori	Pakoteriskialtistus	Hallintakeinojen puutteet 2024 (2023)	Kokonaisriskitaso 2024 (2023)
1.1. Luottolaitokset, ryhmä 1	4	2	Merkittävä
1.3. Luottolaitokset, ryhmä 3	4	3	Erittäin merkittävä
7. VASP (CASP)	4	2 (3)	Merkittävä (Erittäin merkittävä)
1.2. Luottolaitokset ryhmä 2	4	3	Erittäin merkittävä
2.1. Maksulaitokset	4	4 (3)	Erittäin merkittävä
2.3. Rahanvälittäjät	4	3	Erittäin merkittävä
3. Sijoituspalveluntarjoajat	3	3	Merkittävä
2.2. Rekisteröidyt maksupalveluntarjoajat	3	4 (3)	Merkittävä
1.4. Luottolaitokset, ryhmä 4	2	3	Melko merkittävä
5.2. Vahinkovakuutusyhtiöt	2	2 (3)	Melko merkittävä
4.1. UCITS-rahastoyhtiöt	2	2 (3)	Melko merkittävä
1.5. Luottolaitokset, ryhmä 5	1	2	Vähemmän merkittävä
6. Kuluttajaluotonantajat	1	3 (2)	Melko merkittävä (Vähemmän merkittävä)
5.1. Henkivakuutusyhtiöt	1	2 (3)	Vähemmän merkittävä (Melko merkittävä)
4.2. Toimiluvalliset AIFM:t	1	2 (3)	Vähemmän merkittävä (Melko merkittävä)
4.3. Rekisteröidyt AIFM:t	1	3	Melko merkittävä

⁶ Pakotemonitorointia koskeva teema-arvio

3.2 Luottolaitokset ja muut kuluttajaluotonantajat

Talletuspankkitoimintaa harjoittavien luottolaitosten (luottolaitossektorin alasektorit 1-3.⁷) hallintakeinojen puutteita kuvaavat riskipisteet ovat vuoteen 2023 verrattuna pääsääntöisesti laskeneet tai pysyneet ennallaan. Silti sektorilta löytyy edelleen valvottavia, joilla ei esimerkiksi ole laadittuna pakoteriskiarviota.

Ryhmän 1 talletuspankkien osalta tilanne on RA-tiedonkeruulla annettujen vastausten perusteella kehittynyt edelleen parempaan suuntaan. Valvontahavaintojen perusteella pankkien pakotemonitorointi on hyvällä tasolla, mutta pakoteriskiä kohottavat tekijät tulisi ottaa paremmin huomioon asiakkaan tuntemisessa. Hallintakeinojen riski pysyy entisellään eli tasolla **melko merkittävä**.

Ryhmän 3 osalta kehitys on RA-tiedonkeruulla kerättyjen tietojen perusteella ollut pääosin myönteinen. Valvontahavaintojen perusteella tilanne on sen sijaan kaksijakoinen: osa luottolaitoksista pärjasi teema-arviossa hyvin, mutta osalla pakotemonitoroinnissa havaittiin puutteita, jotka edellyttävät toimenpiteitä. Hallintakeinoin liittyvä riski pysyy tasolla **merkittävä**.

Ryhmän 2 osalta on myös havaittavissa positiivista kehitystä RA-tiedonkeruulla raportoitujen tietojen perusteella. Valvontavaihtojen perusteella pankkien pakotemonitorointijärjestelmissä on joissain tapauksissa merkittäviäkin puutteita, jotka edellyttävät toimenpiteitä. Lisäksi toimintojen resurssointiin tulisi kiinnittää huomiota. Hallintakeinoin liittyvä riski pysyy tasolla **merkittävä**.

Rahoitusyhtiöiden (luottolaitossektorin alasektori 4) osalta riskiarvion ja toiminnan järjestämisen näkökulmasta kehitys on ollut positiivista. Tyypillisimpänä puutteena on se, ettei yhtiöstä ole nimetty henkilöä vastaamaan pakotesäätelyn noudattamisesta. Monitoroinnin osalta puutteita on enemmän. Rahoituslaitosten joukossa on valvottavia, joiden monitorointi ei esimerkiksi kata maksun vastapuolen nimitietoja. Eniten puutteita on toimintaohjeissa pakotteiden kiertämisen havaitsemiseksi. Vaikka positiivista kehitystä on RA-tiedonkeruulla raportoitujen tietojen valossa tapahtunut, riski rahoitusyhtiöiden osalta pysyy **merkittäväällä** tasolla.

Hyvin rajatusti palveluja tarjoavien ulkomaisten sivuliikkeiden (alasektori 5) osalta tilanne on pysynyt samana ja riski pysyy tasolla **melko merkittävä**.

Kuluttajaluotonantajien osalta riskiarvion ja toiminnan järjestämisen näkökulmasta tilanne vastaa pitkälti vuoden 2023 osalta raportoitua. Negatiivisena muutoksena aiempaan on kuitenkin se, että jo laadittuja pakoteriskiarvioita ei ole päivitetty vuoden 2024 aikana. Vuoden 2023 aikana toteutettu laaja valvontakampanja osaltaan varmasti vaikutti siihen, että v. 2023 raportoitujen tietojen mukaan riskiarviot oli juuri laadittu tai päivitetty lähes kaikilla vastaajilla. Muutamalta toimijalta puuttuu edelleen käytännön toimintaohjeet varojen jäädyttämiseksi. Monitoroinnin ja hälytysten tutkimuksen osalta hallintakeinoissa on enemmän puutteita ja joidenkin yhtiöiden osalta puutteiden määrä on jopa kasvanut vuoteen 2023 verrattuna. Joukossa on muun muassa yhtiöitä, jotka eivät tarkista asiakassuhdetta perustettaessa, onko asiakas pakote- tai jäädytyslistalla. Pakotteiden kiertämisen havaitsemiseksi toimintaohjeet puuttuvat puolelta vastanneista. Hallintakeinojen puutteisiin liittyvä riski on **merkittävä**.

⁷ Luottolaitokset on luottolaitossektoria koskevassa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarviossa ryhmitelty viiteen alasektoriin, kts tarkemmin [fi_luottolaitokset_riskiarvioyhteenveto_2022.pdf](#)

3.3 Maksupalveluntarjoajat ja virtuaalivaluutan tarjoajat (nyk. kryptovarapalveluntarjoajat)

Hallintakeinojen puutteiden osalta maksupalvelusektorin kehitys on ollut negatiivinen siitä huolimatta, että toimintaan liittyy myös huomattavia riskejä pakotteiden rikkomisesta. Vaikka RA-tiedonkeruun tietojen näkökulmasta jonkinlaista positiivistakin kehitystä on tapahtunut, sitä ei voida pitää huomattavana kehityksenä. Lisäksi valvontahavainnot sektorilta kertovat, että hallintakeinojen taso on osittain heikompi, kuin mitä RA-tiedonkeruun data antaa ymmärtää.

Maksulaitoksista edelleen osalla on riskiarvio laatimatta/päivittämättä ja toimintaohjeet varojen jäädyttämiseen liittyen puuttuvat. Myös rekisteröityneiden maksupalveluntarjoajien osalta toiminnan järjestämiseen liittyvät puutteet painottuvat varojen jäädyttämistä koskevien ohjeiden puuttumiseen.

Suurimmat hallintakeinojen puutteet liittyvät monitorointiin. Maksulaitoksista kolmasosa raportoi, etteivät ne tarkista erilaisten varainsiirtojen osalta, etteivät ne riko voimassa olevia pakotteita tai jäädyttämispäätöksiä. Järjestelmien testauksessa ja laadunvalvonnassa on myös puutteita. Rekisteröityneiden maksupalveluntarjoajien osalta tilanne on heikompi. Puolet valvottavista raportoi, ettei erilaisten varainsiirtojen osalta tarkisteta, etteivät ne riko voimassa olevia pakotteita tai jäädyttämispäätöksiä. Niin ikään noin puolet raportoi, ettei asiakaskantaa monitoroida aina kun YK:n, EU:n ja KPR:n pakotelistoja päivitetään.

Edellä mainituista syistä sekä maksulaitosten että rekisteröityjen maksupalveluntarjoajien osalta hallintakeinojen puutteiden riskitaso nostetaan tasolta merkittävä tasolle **erittäin merkittävä**.

Rahavälittäjien osalta tilanne ei ole muuttunut RA-tiedonkeruulla raportoidun perusteella, joten hallintakeinojen puutteisiin liittyvä riski pysyy tasolla **merkittävä**.

Virtuaalivaluutan tarjoajien (VASP) sijaan Finanssivalvonta on 30.6.2025 alkaen valvonut kryptovarapalveluntarjoajia (CASP). RA-tiedonkeruun data on kuitenkin peräisin ajalta, jolloin vanha virtuaalivaluutan tarjoajia koskeva sääntely oli vielä voimassa. Suurin osa RA-tiedonkeruulla vuoden 2024 osalta raportoineista on hakenut ja osa jo saanut CASP-toimiluvan. Näin ollen niiden on tullut esittää toimilupahakemuksen yhteydessä ajantasaiset hallintakeinot pakoteriskien hallitsemiseksi. Tämä näkyy myös sektorin RA-tiedonkeruun vastauksissa. Riskiarviota ja toiminnan järjestämistä koskevia riskipisteitä ei käytännössä ole saanut kuin yksi toimija. Monitoroinnin osalta kaikki ovat raportoineet, että asiakassuhdetta perustettaessa pakotemonitorointi tapahtuu järjestelmäpohjaisesti, mikä osoittaa positiivista kehitystä edellisestä vuodesta. Kaikki yhtiöt ottivat myös käyttöön toimintaohjeet varojen jäädyttämistä varten. Hallintakeinojen puutteiden riskitaso sektorilla on laskenut merkittävästä tasolle **melko merkittävä**. Arvioissa on huomioitu se, että kaikkien CASP-toimiluvan saaneiden toimintaperiaatteet ja menettelytavat on käyty läpi toimilupaprosessissa.

3.4 Pääomamarkkinat

Sijoituspalveluntarjoajista noin puolet on jäänyt kokonaan vaille riskipisteitä riskiarvio ja toiminnan järjestäminen -osiossa. Mukana on myös sellaisia toimijoita, joilla oli vielä vuoden 2023 RA-tiedonkeruun perusteella puutteita hallintakeinoissa. Niillä sijoituspalveluntarjoajilla, jotka saivat riskipisteitä, eniten puutteita oli henkilökunnan koulutuksessa, riskiarviossa ja toimintaohjeissa varojen jäädyttämistä varten.

Monitoroinnin osalta voidaan todeta, että useat yhtiöt raportoivat, etteivät ne tarkista rikkovatko varainsiirrot voimassa olevia pakotteita tai jäädytyksiä. Toimintaohjeet pakotteiden kiertämisen havaitsemiseksi puuttuivat 15 yhtiöltä. 6 raportojaa ei sisällyttänyt YK:n talouspakotteita seurattaviin pakotelistoihin.

Sijoituspalvelusektorilla puutteet hallintakeinoissa heijastavat toisaalta sitä, että yhtiöt jakautuvat niihin, joilla asiat olivat kunnossa ja niihin, joilla oli enemmän puutteita. Esimerkiksi puutteet toimintaohjeissa pakotteiden kiertämisen havaitsemiseksi tuottavat monille raportioijille riskipisteitä. Kokonaisuutena arvioidaan, että sijoituspalvelusektorilla hallintakeinojen puutteisiin liittyvä riski säilyy **merkittävänä**.

Sekä UCITS-rahastoyhtiöiden että toimiluvallisten vaihtoehtorahastonhoitajien (AIFM) kohdalla kehitys on ollut riskiarvion ja toiminnan järjestämisen näkökulmasta positiivinen: suurin osa raportioijista on jäänyt ilman riskipisteitä. Ainoastaan kahdelta raportioijalta puuttui riskiarvio. Myös monitoroinnin osalta kehitys on ollut positiivinen, sillä yli puolet raportioijista on saanut vähemmän riskipisteitä kuin edellisessä vuonna. Kaikki raportoivat muun muassa varmistavansa asiakassuhdetta avattaessa, että asiakas ei ole pakote- tai jäädytyslistalla. Parannettavaa on vielä toimintaohjeissa pakotteiden kiertämisen havaitsemiseksi.

Molempien sektoreiden osalta hallintakeinojen heikkouteen liittyvä riski on laskenut tasolta merkittävä tasolle **melko merkittävä**.

Rekisteröidyt AIFM:t jakautuvat riskiarvion ja toiminnan järjestämisen suhteen karkeasti kahteen ryhmään: niihin, jotka täyttävät lähtökohtaisesti perusvaatimukset ja niihin, joilla oli paljon puutteita. Verrattuna edelliseen riskiarvioon lähes yhtä monella raportioijalla riskipisteet ovat nousseet kuin laskeneet. Lisäksi on joukko toimijoita, joilla on ollut ennestään riskipisteitä eikä mitään kehitystä ole tapahtunut vuoden aikana.

Monitoroinnin osalta voidaan todeta, että suurin osa on raportoinut tarkistavansa ennen asiakassuhteen avaamista, ettei asiakas ole pakote- tai jäädytyslistalla. Joukosta kuitenkin löytyy toimijoita, jotka eivät suorittaneet pakotemonitorointia aina, kun listoilla tapahtuu muutoksia. Osa on myös raportoinut, ettei YK:n talouspakotteita ole sisällytetty osaksi pakotemonitorointia. Toimintaohjeet pakotteiden kiertämisen havaitsemiseksi puuttuivat monelta.

Hallintakeinojen heikkouteen liittyvä riski on edelleen **merkittävä**.

3.5 Vakuutussektori

Henkivakuutusyhtiöiden riskipisteet riskiarvion ja toiminnan järjestämisen osalta ovat laskeneet edellisestä vuodesta niin, että riskipisteitä on enää vain parilla toimijalla. Myös monitoroinnin osalta pisteet ovat laskeneet kun useampi vakuutusyhtiö on vuoden 2024 aikana laatinut ohjeet pakotteiden kiertämisen havaitsemiseksi. Kaiken kaikkiaan hallintakeinojen kehitys on ollut positiivinen ja hallintakeinojen puutteisiin liittyvä riski on laskenut merkittävästä **melko merkittävään**.

Vahinkovakuutussektorilla kehitys vastaa henkivakuutussektoria eli valtaosa yhtiöistä ei ole saanut enää lainkaan riskipisteitä riskiarviota ja toiminnan järjestämistä koskevasta osiosta. Monitoroinnin osalta muutos on ollut pienempi, mutta toisaalta eniten puutteita on yhtiöillä, joiden asiakaskanta on hyvin rajattu ja pakoteriskialtistus hyvin alhainen. Hallintakeinojen puutteisiin liittyvä riski on laskenut merkittävästä **melko merkittävään**.

4 Valvonnan kohdentaminen

Muutos hallintakeinojen tasossa on ollut kaksijakoinen – toisaalta osa valvottavaryhmistä on ryhdistäytynyt ja laittanut hallintakeinoilta edellytettävät peruselementit kuntoon (mm. riskiarvio, toimintaohjeet), mikä on laskenut hallintakeinojen puutteisiin liittyvää riskitasoa. Toisaalta taas on sektoreita, joilla kehitystä ei juurikaan ole tapahtunut, vaikka riskialtistuksen näkökulmasta hallintakeinoin olisi syytä panostaa.

Vuoden 2026 aikana valvotaan ensinnäkin, että vuoden 2025 teema-arvion yhteydessä havaittujen puutteiden osalta valvottavat ryhtyvät korjaaviin toimenpiteisiin. Valvottavasektoreille, joihin liittyvä pakoteriskialtistus on erittäin merkittävä, varataan mahdollisuus toteuttaa ad hoc -valvontatoimenpiteitä. Toimenpiteet voivat olla tarpeen esimerkiksi, jos havaitaan huomattavia muutoksia maksuliikenteessä maihin, joiden kautta pakotteita kierretään. Lisäksi tilanteen mukaan lähestytään sektorikohtaisilla valvontakirjeillä niitä sektoreita, joiden RA-tiedonkeruulla raportoimissa tiedoissa hallintakeinojen tilasta ei ole tapahtunut positiivista kehitystä.

Pakotetilanne muuttuu jatkuvasti ja pakotteiden kiertämisen keinot kehittyvät. Tämä edellyttää valvottavien olevan valppaina ja arvioivan omaan toimintaansa kohdistuvaa riskiä jatkuvasti. Näin ollen tilanteen ei voida katsoa laajemmin huonontuneen, vaan osatekijöinä voivat olla aikaisempaa tarkemmat havainnot valvontatyössä, monimutkaistunut tilanne ja valvottavien oman tietoisuuden parantuminen.